

Stan i ochrona środowiska w województwie lubelskim w 2017 r.

28.09.2018 r.

↑ 4,9%

zwiększenie ilości odpadów komunalnych

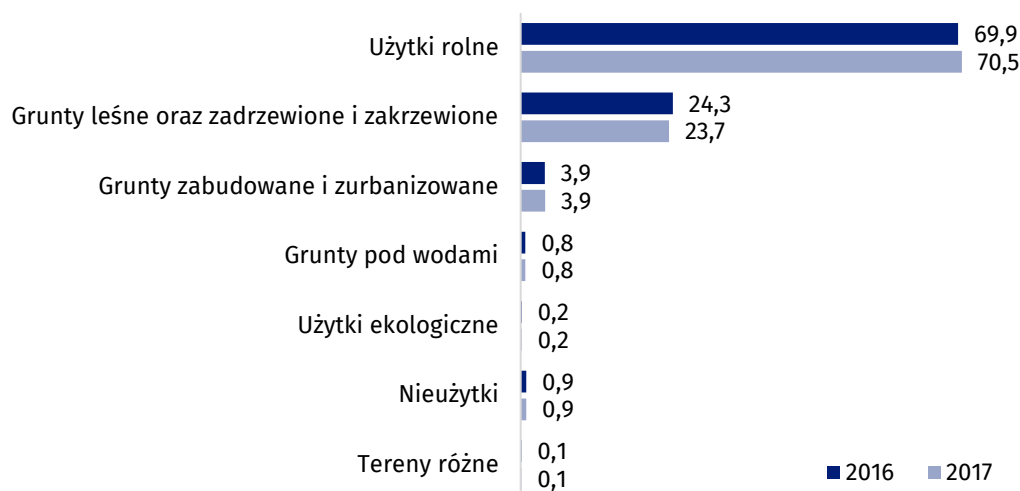
W 2017 r. w województwie lubelskim odnotowano zwiększenie powierzchni użytków rolnych, natomiast spadek gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych. Znaczących zmian nie odnotowano zarówno w przypadku emisji zanieczyszczeń pyłowych jak i gazowych. O 2,8% zmniejszył się pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności, zużycie wody spadło o 3,2%. W gospodarstwach domowych

w przeliczeniu na 1 mieszkańca wytworzono relatywnie mniej odpadów niż w kraju (167,7 kg wobec 259,5 kg), co sytuowało województwo lubelskie na 15. miejscu w kraju.

Wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi i gleby

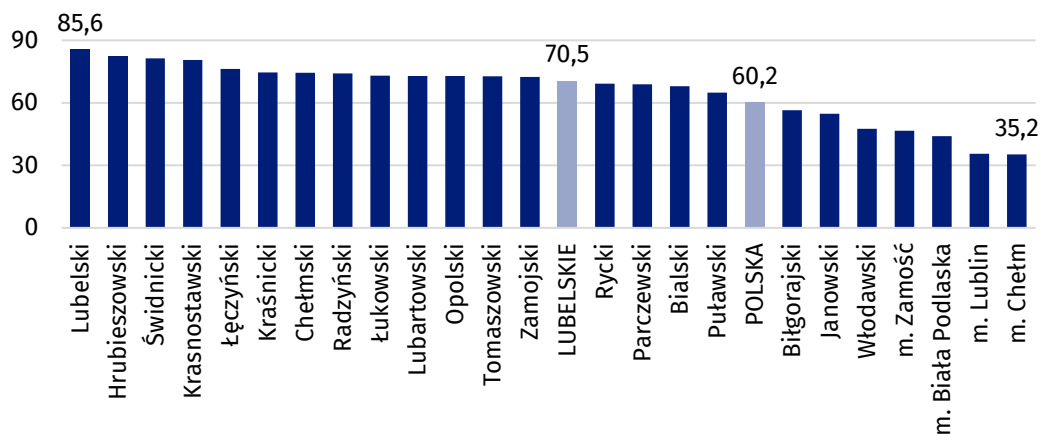
W 2017 r. powierzchnia województwa lubelskiego zajmowała 25 122 km², co stanowiło 8,0% powierzchni kraju. W strukturze gruntów na przestrzeni lat dominują użytki rolne oraz grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione, w 2017 r. stanowiły one odpowiednio 70,5% i 23,7% powierzchni województwa. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia użytków rolnych zwiększyła się o 15,1 tys. ha, natomiast w przypadku gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych odnotowano spadek o 16,4 tys. ha.

Wykres 1. Struktura wykorzystania powierzchni województwa lubelskiego (w %)

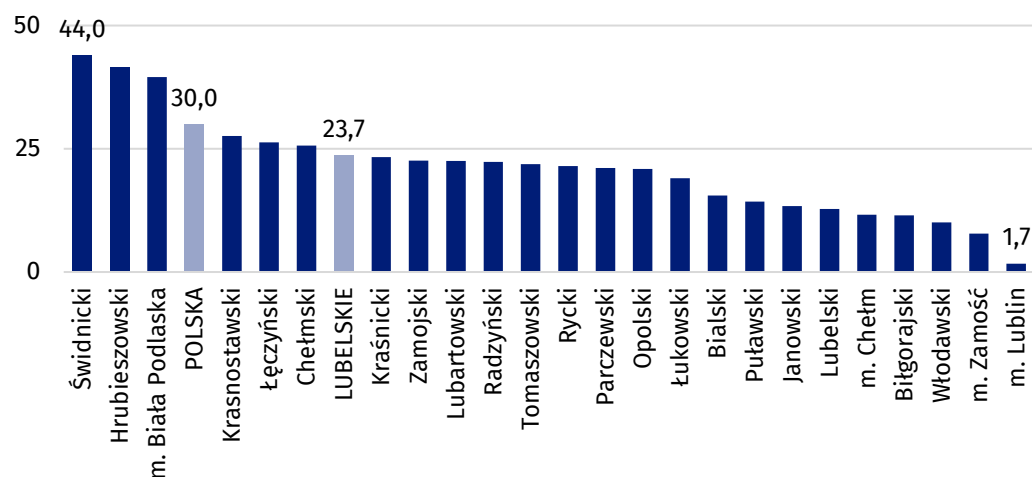

Na poziomie powiatów procentowo największą powierzchnią użytków rolnych w 2017 r. dysponowały: powiat lubelski (85,6%), hrubieszowski (82,1%) i świdnicki (81,3%). Na poziomie krajowym województwo lubelskie cechuje się stosunkowo wyższym udziałem użytków rolnych, zajmują one odpowiednio 70,9% w stosunku do 60,2% w kraju. Grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione największą powierzchnię zajmowały w powiatach: świdnickim (44,0%), hrubieszowskim (41,5%) i w Białej Podlaskiej (39,6%). W porównaniu z poziomem krajowym województwo lubelskie charakteryzuje się mniejszym udziałem gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych: 24,3% w województwie lubelskim do 22,8% w Polsce.

Wykres 2. Udział powierzchni użytków rolnych wg powiatów w 2017 r. (w %)

Wykres 3. Udział powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2017 r. (w %)

Największy udział powierzchni użytków rolnych odnotowano w powiecie lubelskim, natomiast najwięcej gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych było w powiecie świdnickim.

Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji w 2017 r. w województwie lubelskim zajmowały 3 087 ha, co stanowiło 0,1% powierzchni ogółem. Odsetek był mniejszy w porównaniu z wartością ogólnopolską, dla której udział ten kształtował się na poziomie 0,2%. W porównaniu z ubiegłym rokiem powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie lubelskim zwiększyła się o 27 ha, czyli o 0,8%. Bardziej korzystna zmiana zaszła w skali kraju, bowiem powierzchnia wyżej wymienionych gruntów w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 2 613 ha, tj. o 4,0%.

W 2017 r. zrehabilitowano i zagospodarowano 38 ha gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, co stanowiło 2,1% tego typu gruntów w Polsce. Na przestrzeni ostatniego roku powierzchnia gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych w województwie lubelskim zmniejszyła się o ponad połowę (51,3 %). Zdecydowana większość gruntów jest rekultywowana i gospodarowana na cele rolnicze.

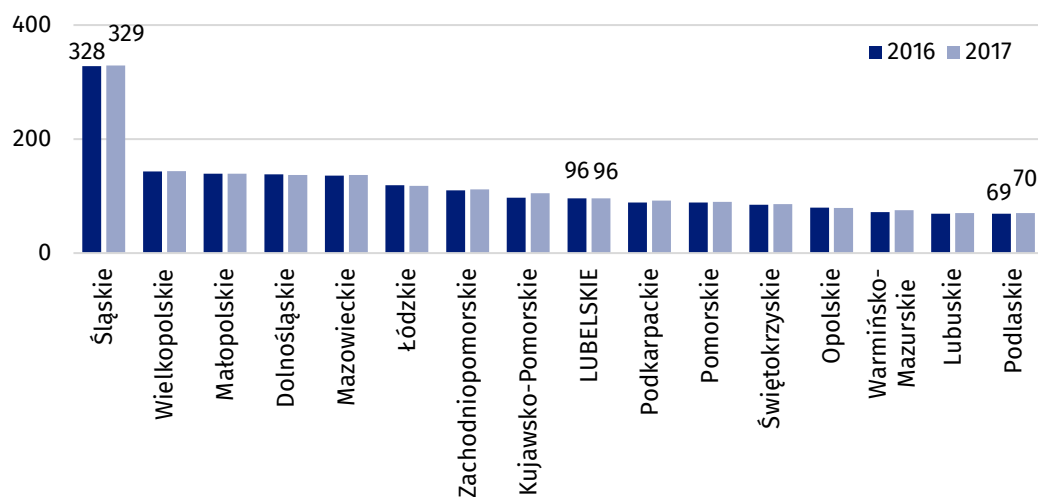
Zanieczyszczenie powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza są **zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza**. W 2017 r. podobnie jak w roku poprzednim na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 96 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, w tym 12 zakładów znajdowało się na terenie m. Lublin. W skali kraju funkcjonowało 1 879 zakładów szczególnie uciążliwych, udział województwa lubelskiego wyniósł 5,1%. Województwo śląskie charakteryzowało się największą liczbą zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza – 329, co stanowiło 17,5% wszystkich zakładów w kraju.

O ponad połowę zmniejszyła się powierzchnia gruntów zrehabilitowanych i zagospodarowanych.

W województwie funkcjonowało 96 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

Wykres 4. Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wg województw

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza w 2017 r. wyemitowały 1,7 tys. t zanieczyszczeń pyłowych i 5 069,7 tys. t zanieczyszczeń gazowych, co stanowiło odpowiednio 4,8% i 2,4% emisji zanieczyszczeń w skali kraju. W odniesieniu do poprzedniego roku w województwie lubelskim nie odnotowano znaczących zmian w ilości emitowanych zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. W strukturze zanieczyszczeń pyłowych dominowały zanieczyszczenia pochodzące ze spalania paliw (46,9%), a w strukturze zanieczyszczeń gazowych zanieczyszczenia dwutlenkiem węgla (99,6%).

Miasta na prawach powiatu w województwie lubelskim cechowały się największą ilością **zanieczyszczeń pyłowych** w przeliczeniu na 1 km². Wysokość tego wskaźnika wyniosła kolejno: 3,9 t w Chełmie, 1,8 t w Zamościu, 1,2 t w Białej Podlaskiej i 0,5 t w Lublinie. Podobnie wysoki wskaźnik odnotowano również w powiecie puławskim (0,8 t na 1 km²). Ilość zanieczyszczeń pyłowych na 1 km² w 2017 r. na poziomie wojewódzkim jak i ogólnopolskim kształtowała się na poziomie 0,1 t.

Tablica 1. Zanieczyszczenia powietrza w województwie lubelskim w 2017 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w % emisji krajowej
Zanieczyszczenia pyłowe	
Ogółem	4,8
nawozów sztucznych	39,1
krzemowe	8,7
węglowo-grafitowe, sadza	7,0
cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	4,5
ze spalania paliw	3,9
nie zorganizowana	0,0
środków powierzchniowo-czynnych	0,0
Zanieczyszczenia gazowe	
Ogółem	2,4
podtlenek azotu	14,0
tlenki azotu	2,8
dwutlenek węgla	2,4
tlenek węgla	1,9
dwutlenek siarki	1,9
nie zorganizowana	0,1
metan	0,0

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza są to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zmianami).

Najwyższy wskaźnik zanieczyszczeń pyłowych na 1 km² odnotowano w Chełmie.

Emisja **zanieczyszczeń gazowych** (bez dwutlenku węgla) szczególnie wysokie wartości osiągnęła w miastach na prawach powiatu, a także w powiecie puławskim. Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) na 1 km² w 2017 r. odnotowano w Chełmie (153,5 t), najmniej zaś w powiatach janowskim, bialskim, tomaszowskim i biłgorajskim (po 0,1 t). Na poziomie województwa powyższy wskaźnik ukształtował się na poziomie 0,8 t na km², podczas gdy w Polsce wynosił 4,4 t na km².

Najwięcej zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) na 1 km² odnotowano w Chełmie.

W 2017 r. odsetek zanieczyszczeń **zatrzymanych i zneutralizowanych** w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w województwie lubelskim wyniósł 98,1% w przypadku zanieczyszczeń pyłowych i 89,9% w przypadku zanieczyszczeń gazowych. Dla Polski wartości te wyniosły odpowiednio 99,8% i 63,9%.

Wykorzystanie i zanieczyszczenie wód

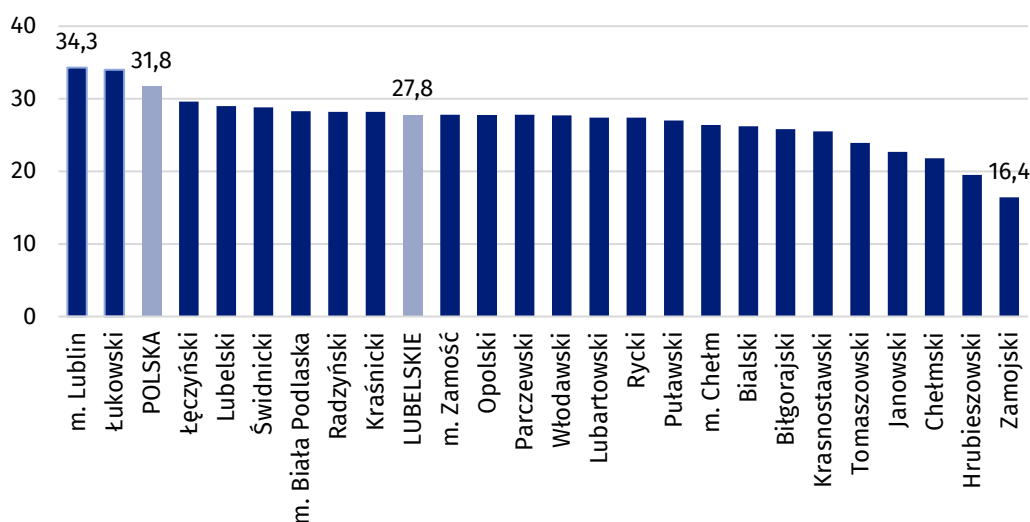
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim w 2017 r. wyniósł 324,3 hm³, co stanowiło 3,2% poboru wody w kraju i było o 2,8% mniejsze niż w 2016 r. Największa ilość wody została pobrana na cele nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych (37,8%), na cele produkcyjne pobrano 34,1% wody, a na cele eksploatacji sieci wodociągowej 28,1%.

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim w 2017 r. wyniosło 304,1 hm³, czyli 93,8% poboru wody, z czego najwięcej wykorzystano w rolnictwie i leśnictwie (40,3%). W przemyśle wykorzystano 36,2% poboru wody, w eksploatacji sieci wodociągowej 23,5%. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim stanowiło 3,1% zużycia wody w kraju i było o 3,2% mniejsze niż w 2016 r.

Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwie domowym województwa lubelskiego w 2017 r. wyniosło 27,8 m³, podczas gdy w kraju ten wskaźnik kształtował się na poziomie 31,8 m³. Największe zużycie wody odnotowano w Lublinie (34,3 m³), powiecie łukowskim (34,0 m³) i łęczyńskim (29,6 m³), najmniejsze zaś w powiecie zamojskim (16,4 m³), hrubieszowskim (19,5 m³) oraz chełmskim (21,8 m³).

27,8 m³ – średnie zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwie domowym.

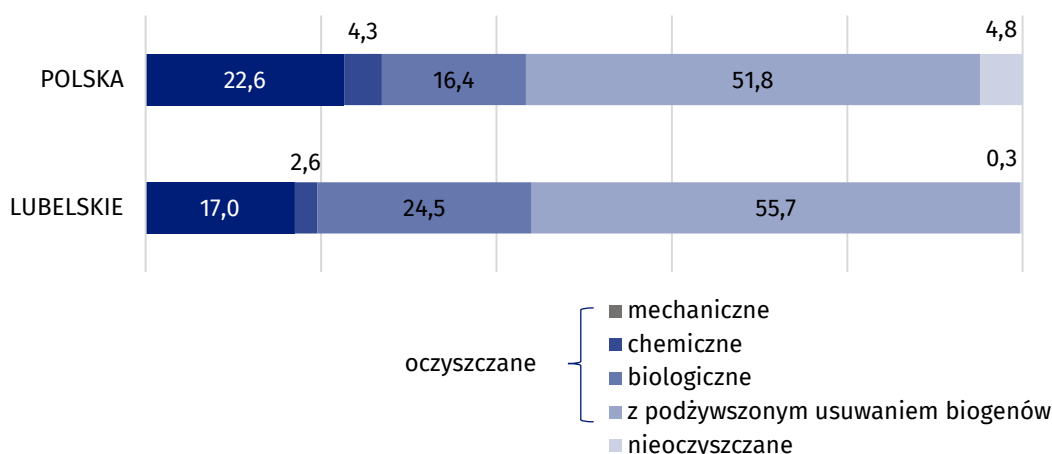
Wykres 5. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca wg powiatów w 2017 r. (w m³)

W 2017 r. w województwie lubelskim odprowadzono do wód i ziemi 70,3 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania, co stanowiło 3,2% odprowadzonych ścieków wymagających oczyszczania w kraju. Z łącznej liczby ścieków wymagających oczyszczania w województwie lubelskim 99,7% zostało oczyszczonych, na poziomie kraju udział ten wyniósł 95,2%. W porównaniu z 2016 r. ilość ścieków wymagających oczyszczania w województwie lubelskim zwiększyła się o 1,8%, podobna sytuacja zaszła w kraju – wzrost o 1,4%. Podobnie jak w latach poprzednich większość ścieków oczyszczana jest z podwyższonym usuwaniem biogenów, w 2017 r. ta wartość wyniosła 55,7%, natomiast w kraju 51,8%.

O 1,8% wzrosła liczba ścieków wymagających oczyszczania.

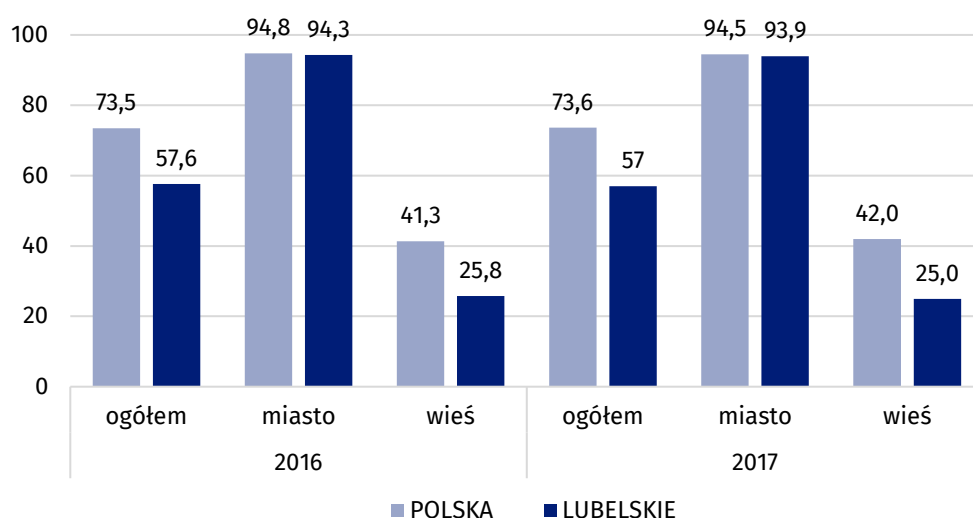
Wykres 6. Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód i ziemi wymagających oczyszczenia w 2017 r. (w %)

Ponad połowa ścieków oczyszczana jest z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Na terenie województwa lubelskiego w 2017 r. znajdowało się 66 przemysłowych i 282 komunalne oczyszczalnie ścieków, czyli o 1 oczyszczalnię więcej niż w 2016 r. Długość sieci kanalizacyjnej (bez przykanalików) w 2017 r. wyniosła 6 442,9 km i zmniejszyła się o 17 km w porównaniu z poprzednim rokiem. Z oczyszczalni ścieków w województwie lubelskim w 2017 r. korzystało 57,0% ludności ogółem, w tym 93,9% ludności miejskiej i 25,0% wiejskiej.

Wykres 7. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem

57% ludności województwa korzystało z oczyszczalni ścieków.

Odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

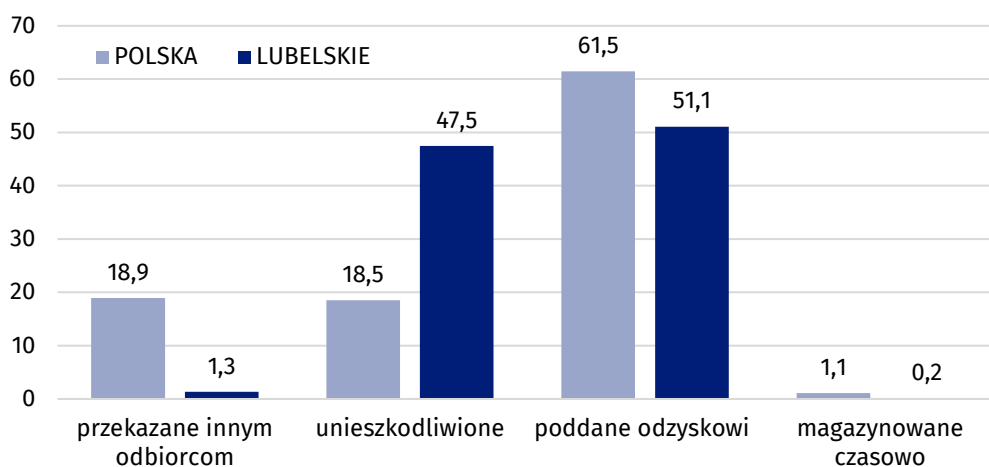
W ciągu 2017 r. na terenie województwa lubelskiego wytworzono 6 385,9 tys. t odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych). Stanowiły one 5,6% odpadów w kraju. Na 1 km² powierzchni województwa przypadało 254,2 t. odpadów.

Główne źródła pochodzenia odpadów wytworzonych w województwie lubelskim w 2017 r.:

- odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin (89,2%),
- odpady z procesów termicznych (3,5%),
- odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności (3,2%),
- odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury (1,7%),
- odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych (1,4%).

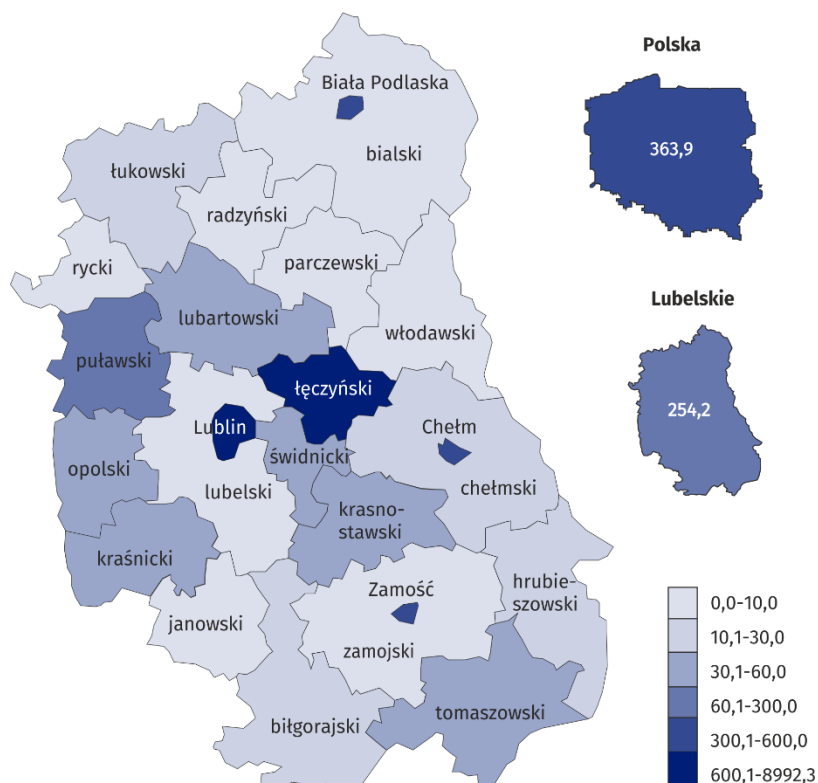
W województwie lubelskim w 2017 r. wytworzone odpady najczęściej były poddawane odzyskowi (51,1%) oraz unieszkodliwiane (47,5%), podobnie sytuacja wyglądała w kraju (51,1% i 47,5%).

Wykres 8. Struktura zagospodarowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2017 r. (w %)

W województwie lubelskim w 2017 r. na 1 km² średnio wytworzono 254,2 t odpadów. Największą ilość odpadów wytworzono w powiecie łęczyńskim (8 992,3 t na km²) i Lublinie (647,6 t na km²). Najmniejszą natomiast w powiecie janowskim (2,6 t na km²), radzyńskim (2,8 t na km²) i włodawskim (3,0 t na km²).

Mapa 1. Odpady wytworzone w ciągu roku (z wyłączeniem odpadów komunalnych) na 1 km² w 2017 r. (w t)

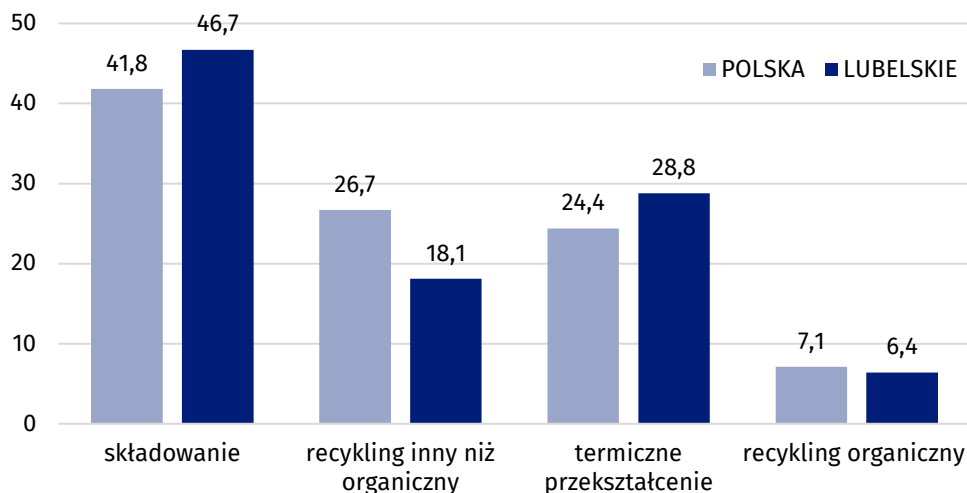

Powiat łęczyński – największa liczba odpadów wytworzonych w przeliczeniu na 1 km².

Odpady komunalne

Odpadów komunalnych w 2017 r. wytworzono 439,9 tys. t, co stanowiło 3,7% komunalnych odpadów w Polsce. Wśród odpadów komunalnych selekcyjnemu poddano 28,6% (125,8 tys. t), natomiast pozostałe 71,4% odpadów stanowiły odpady zmieszane. Najwięcej odpadów komunalnych zostało zebranych z gospodarstw domowych (80,2%), pozostała część natomiast z handlu, małego biznesu, biur i instytucji (19,8%). W gospodarstwach domowych w województwie lubelskim na 1 mieszkańca przypadło 167,7 kg zebranych odpadów, podczas gdy wskaźnik ogólnopolski wyniósł 259,5 kg.

Wykres 8. Struktura zagospodarowania odpadów zmieszanych i zebranych selektywnie w 2017 r. (w %)

Udział odpadów składowanych w ilości zebranych komunalnych odpadów zmieszanych w województwie lubelskim zwiększył się o 7,4 p. proc., podobnie jak odpadów poddawanych przekształceniu termicznemu (o 7,8 p. proc.). Natomiast zmniejszył się udział odpadów poddawanych recyklingowi: o 12,9 p. proc. w przypadku organicznego i 2,4 p. proc. w przypadku innego niż organiczny.

W 2017 r. w województwie lubelskim czynne były 32 składowiska odpadów o łącznej powierzchni 92,0 ha, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne, natomiast zamknięte zostały 2 składowiska. Na terenie województwa 24 składowiska posiadały instalację odgazowywania, w 22 jednostkach gaz uchodził bezpośrednio do atmosfery, a w jednej był unieszkodliwiany przy spalaniu z odzyskiem energii elektrycznej.

Na terenie województwa znajdują się 32 czynne składowiska odpadów.

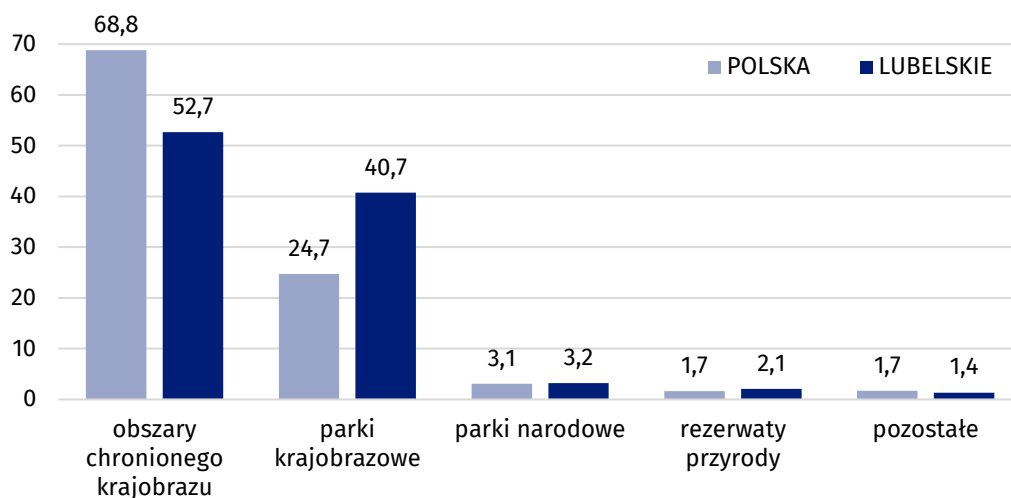
Ochrona przyrody

Wg stanu na koniec 2017 r. **obszary prawnie chronione** zajmowały w województwie lubelskim 570,7 tys. ha, co stanowiło 22,7% powierzchni województwa i 5,6% chronionej powierzchni w kraju. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w województwie lubelskim w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyła się o 871,8 ha. Ponad 50% powierzchni prawnie chronionej województwa zajmowały obszary chronionego krajobrazu. Parki krajobrazowe zajmowały natomiast 40,7% powierzchni, podczas gdy w Polsce wskaźnik ten kształtował się na poziomie 24,7%.

O 1,5 p. proc. spadł udział powierzchni prawnie chronionej w powierzchni ogółem.

Wykres 8. Struktura obszarów prawnie chronionych w 2017 r. (w %)

Stan w dniu 31 XII

Największą powierzchnię wśród obszarów prawnie chronionych zajmują obszary chronionego krajobrazu.

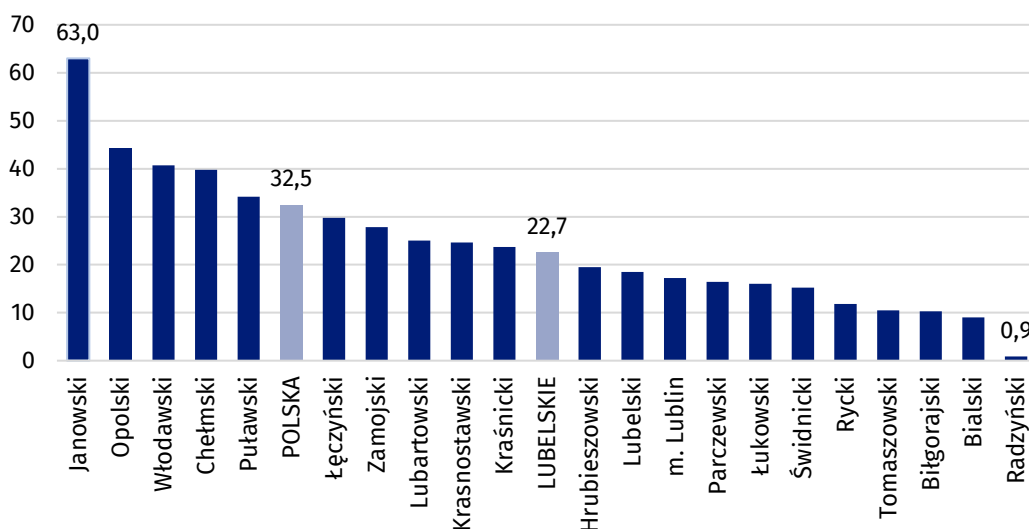

Tabl. 2. Obszary prawnie chronione w województwie lubelskim w 2017 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	obiekty ogółem	powierzchnia ogółem w ha	w % powierzchni geogr. woj.
Obszary chronionego krajobrazu	17	300536,6	12,0
Parki krajobrazowe	16	232364,8	9,2
Parki narodowe	2	18242,7	0,7
Rezerваты przyrody	86	11862,9	0,5
Użytki ekologiczne	383	6977,3	0,3
Stanowiska dokumentacyjne	7	11,3	0,0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	7	745,6	0,0

Obszary prawnie chronione zajmowały największą powierzchnię w powiatach: janowskim (63,0%), opolskim (44,3%) i włodawskim (40,7%). Ponadto w województwie lubelskim w 2017 r. było 1 495 pomników przyrody, w tym 76,0% stanowiły pojedyncze drzewa, a 13,5% grupy drzew. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba pomników przyrody uległa zmniejszeniu o 14 obiektów i wyniosła 4,1% wszystkich pomników przyrody w kraju.

Wykres 11. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w powiatach w 2017 r. (w %)
Stan w dniu 31 XII

Powiat janowski cechował się największym udziałem obszarów prawnie chronionych.

U w a g a: pominięto miasta Biała Podlaska, Chełm, Zamość z powodu zbyt niskich wartości.

W 2017 r. w województwie lubelskim zostało posadzonych 20,8 tys. drzew i 16,9 tys. krzewów. Na 1 mieszkańca przypadło 2 760 m² lasów. **Wskaźnik lesistości** w województwie lubelskim wyniósł 23,3%, w kraju lasy stanowiły natomiast 29,6% powierzchni. Lasy chronione w województwie lubelskim stanowiły 0,4% powierzchni gruntów leśnych.

Na terenie województwa znajduje się 1 ogród botaniczny, 1 ogród zoologiczny, 115 parków spacerowo-wypoczynkowych o powierzchni 867,5 ha, 818 zieleńców o powierzchni 539,4 ha oraz 305,6 km bieżących żywopłotu. Spośród ważniejszych zwierząt chronionych w kraju województwo lubelskie było zasiedlone (wg stanu na 31 XII 2017 r.) przez głuszca (17,8% populacji krajowej), rysia (7,8% populacji krajowej), wilka (7,4% populacji krajowej) i bobra europejskiego (6,9% populacji krajowej). Wg stanu na 10 III 2017 r. na terenie województwa funkcjonowało 120 kół łowieckich o łącznej liczbie 7 624 członków.

Tablica 3. Podstawowe wskaźniki z zakresu ochrony środowiska

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Lubelskie	
	2007	2017	2007	2017
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	99,5	99,8	99	98,1
Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	50,5	63,9	84,8	89,9
Odpady wytworzone na 1 km ² w tonach (z wyłączeniem odpadów komunalnych)	397,9	363,9	203,9	254,2
Zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwie domowym w m ³	31,5	31,8	26,8	27,8
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	62,2	73,6	52,6	57,0
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w %	32,3	32,5	22,7	22,7

Opracowanie merytoryczne:
Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych
Anastasiya Hrytsuk
Tel: 81 533 20 51
e-mail: A.Hrytsuk@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
Informatorium
Osoba ds. kontaktu z mediami
Elżbieta Łoś
Tel: 81 533 27 14
e-mail: E.Los@stat.gov.pl

 lublin.stat.gov.pl

 @Lublin_STAT

 @GłównyUrządStatystyczny

Powiązane opracowania

[Stan i ochrona środowiska w województwie lubelskim w 2016 r.](#)

[Leśnictwo 2017](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Emisja zanieczyszczeń powietrza](#)

[Formy ochrony przyrody](#)

[Grunty zdegradowane](#)

[Oczyszczalnia ścieków](#)

[Odpady komunalne](#)

[Recykling](#)

[Składowisko odpadów](#)

[Ścieki](#)

[Ścieki oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów](#)

[Zanieczyszczenia gazowe](#)

[Zanieczyszczenia pyłowe](#)

[Zużycie wody](#)